YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu toinen jaosto)

11 päivänä maaliskuuta 1999 *

Asiassa T-151/94,

British Steel plc, Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Lontoo, edustajinaan solicitor Philip G. H. Collins ja solicitor John E. Pheasant, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Marc Loesch, 11 rue Goethe,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään aluksi oikeudellisen yksikön virkamiehet Julian Currall ja Norbert Lorenz sekä komissiossa toimiva kansallinen virkamies Géraud de Bergues, sittemmin oikeudellisen yksikön pääjohtaja Jean-Louis Dewost, Julian Currall ja komissiossa toimiva kansallinen virkamies Guy Charrier, joita avustaa barrister James Flynn, Englannin ja Walesin asianajajayhteisö, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

jossa kantaja vaatii pääasiallisesti, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa eurooppalaisten teräspalkintuottajien välisiä sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja koskevan, EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan soveltamisesta 16 päivänä helmikuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/215/EHTY (EYVL L 116, s. 1),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: C. W. Bellamy, joka hoitaa jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit A. Potocki ja J. Pirrung,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 23.3., 24.3., 25.3., 26.3. ja 27.3.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion [1]

Kanteen perustana olevat tosiseikat

A *Alustavat toteamukset*

1 Käsiteltävänä olevassa kanteessa vaaditaan kumottavaksi eurooppalaisten teräspalkintuottajien välisiä sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja koskeva, EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan soveltamisesta 16 päivänä helmikuuta 1994 tehty komission päätös 94/215/EHTY (EYVL L 116, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös), jossa komissio on todennut 17 eurooppalaisen terästeollisuusyrityksen ja niiden yhden toimialajärjestön osallistuneen EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan vastaisesti eräisiin sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin hintojen vahvistamiseksi, markkinoiden jakamiseksi ja teräspalkkien markkinoita yhteisön alueella koskevien luottamuksellisten tietojen vaihtamiseksi ja jolla komissio on määrännyt 14:lle tämän alan yritykselle sakkoja 1.7.1988—31.12.1990 tehdyistä kilpailusääntöjen rikkomisista.

2 Kantaja British Steel plc (jäljempänä British Steel) on Yhdistyneen kuningaskunnan suurin raakateräksen tuottaja. Sen konsolidoitu liikevaihto 31.3.1990 päättyneenä tilikautena oli 5,113 miljardia Englannin puntaa (GBP), ja sen

1 — Tämän tuomion perustelujen kohdat ovat suureksi osaksi täysin tai lähes täysin samanlaisia kuin asiassa T-141/94, Thyssen v. komissio, 11.3.1999 annetun tuomion (Kok. 1999, s. II-347) kohdat, lukuun ottamatta mainitun tuomion 74—91, 373—378 ja 413—428 kohtaa, joita vastaavia kohtia tähän tuomioon ei sisälly. Myöskään eräillä kansallisilla markkinoilla tehdyt perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdan rikkomiset, joihin kantajan on katsottu osallistuneen, eivät ole samoja, joihin asian Thyssen v. komissio kantajan on katsottu osallistuneen. Nyt käsiteltävässä asiassa riidanalaisen päätöksen 1 artiklan osittainen kumoaminen perustuu pääasiallisesti siihen, ettei kantajan ole todistettu osallistuneen tämän tuomion tuomiolauselman 1 kohdassa tarkoitettuun kilpailusääntöjen rikkomiseen.

teräspalkkien myynti vuonna 1990 oli 286,5 miljoonaa GBP. Vuonna 1989 se oli yhteisön suurin teräspalkkien tuottaja.

[— —]

D *Riidanalainen päätös*

47 Riidanalainen päätös, joka saapui kantajalle 3.3.1994 Van Miertin 28.2.1994 päivätyn saatekirjeen (jäljempänä päätöksen saatekirje) mukana, sisältää seuraavan päätösosan:

"1 artikla

Seuraavat yritykset ovat tässä päätöksessä selostetuin tavoin osallistuneet kukin oman nimensä yhteydessä mainittuihin kilpailuvastaisiin menettelytapoihin, jotka ovat estäneet, rajoittaneet ja vääristäneet tavanomaista kilpailutilannetta yhteismarkkinoilla. Sakkojen määräämisen yhteydessä kilpailusääntöjen rikkomisen kestoaika on ilmaistu kuukausina, paitsi hintalisien yhtenäistämisen osalta, johon osallistuminen on osoitettu X-merkillä.

[— —]

British Steel

a) Luottamuksellisten tietojen vaihto teräspalkkikomitean välityksellä (25)

b) Hintojen vahvistaminen teräspalkkikomiteassa (27)

c) Italian markkinahintojen vahvistaminen (3)

d) Tanskan markkinahintojen vahvistaminen (30)

e) Markkinoiden jakaminen, Traverso-järjestelmä (3+3)

f) Markkinoiden jakaminen, Ranska (3)

g) Markkinoiden jakaminen, Italia (3)

h) Markkinoiden jakaminen, British Steel, Ensidesa ja Aristrain (8)

i) Markkinoiden jakaminen, British Steel ja Ferdofin (30)

j) Lisähintojen yhtenäistäminen (x)

[— —]

4 artikla

Edellä 1 artiklassa selostetuista 30.6.1988 jälkeen tehdyistä (Aristrainin ja Ensidesan osalta 31.12.1989 [2] jälkeen tehdyistä) kilpailusääntöjen rikkomisista määrätään seuraavat sakot:

— —

British Steel plc 32 000 000 ecua

[— —]

2 — Riidanalaisen päätöksen ranskan- ja espanjankielisissä versioissa on tämä päivämäärä. Saksan- ja englanninkielisissä versioissa on päivämäärä 31.12.1988.

6 artikla

Tämä päätös on osoitettu seuraaville:

[— —]

— British Steel plc

[— —]"

Toissijainen vaatimus riidanalaisen päätöksen 4 artiklan kumoamisesta tai ainakin sakon määrän alentamisesta

[— —]

— Liikevaihdon käyttäminen sakon laskentaperusteena

643 Kantajan esittämästä perustelusta, jonka mukaan komissio on käyttäessään liikevaihtoa sakon laskentaperusteena jättänyt ottamatta huomioon eräitä seikkoja, joiden vuoksi sen liikevaihto näyttää liian suurelta verrattuna sen kilpailijoiden liikevaihtoon, on huomautettava, että komission on perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaan otettava sakon laskemisen lähtökohtaisena perusteena huomioon asianomaisen yrityksen liikevaihto. Perustamissopimuksen mukaisena periaatteena nimittäin on, että kilpailunrajoituksen kohteena olleista tuotteista kertynyt liikevaihto on objektiivinen peruste, jolla tämän menettelyn haitallinen vaikutus tavanomaiseen kilpailuun saadaan täsmällisesti mitatuksi.

644 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa kantaja ei ole osoittanut, että se, että komissio on käyttänyt samaan kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistuneiden yritysten sakkojen laskennassa samaa prosenttiosuutta liikevaihdosta, olisi millään tavoin johtanut syrjintään sen vahingoksi. Milloin lieventäviä tai raskauttavia asianhaaroja tai muita asianmukaisesti toteen näytettyjä poikkeuksellisia seikkoja ei ole, komissio on yhdenvertaisen kohtelun periaatteen nojalla päinvastoin velvollinen käyttämään samaan kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistuneiden yritysten sakon laskennassa samaa viitekerrointa.

645 Kantajan esittämästä perustelusta, jonka mukaan asiassa merkityksellinen liikevaihto on kysymyksessä olevien sopimusten mukaisesti todellisuudessa myydyistä tuotteista kertynyt liikevaihto eikä yrityksen lainvastaisin menettelytavoin tai ilman niitä myymistä kaikista samantyyppisistä tuotteista kertynyt liikevaihto, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että 65 artiklan 5 kohdan mukaan komissio voi määrätä sakkoja, jotka ovat 200 prosenttia sopimuksen kohteena olleista tuotteista kertyneestä liikevaihdosta, mutta jos sopimuksen tarkoituksena on rajoittaa tuotantoa, teknistä kehitystä tai investointeja, sakkoa voidaan korottaa 10 prosenttiin kyseisen yrityksen vuosittaisesta liikevaihdosta.

646 Koska kantaja on täysin osallistunut sopimuksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, jotka ovat olleet omiaan vaikuttamaan EHTY:n markkinoihin kokonaisuudessaan, komissio on menetellyt asianmukaisesti ottaessaan huomioon sen teräspalkkien kokonaismyynnin yhteisössä suhteuttaen sakot lisäksi kunkin yksittäisen kilpailusääntöjen rikkomisen maantieteelliseen merkitykseen.

[— —]

— Kilpailusääntöjen rikkomisen kestoaika

669 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että lainvastaista menettelyä, joka on ilmennyt osallistumisena 25—30 kuukauden ajan tuottajien välisissä säännönmukaisesti järjestetyissä lukuisissa kokouksissa tehtyihin sopimuksiin ja kilpailunrajoituksiin, jotka ovat koskeneet hintojen vahvistamista, markkinoiden jakamista ja luottamuksellisten tietojen vaihtoa, voidaan perustellusti pitää pitkäaikaisena. Vastoin kantajan väitteitä asiakirja-aineistosta ei myöskään ilmene, että komissio olisi ottanut 30.1.1988 edeltävän ajanjakson huomioon sakon laskennassa.

[— —]

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen täyden harkintavaltansa nojalla tekemä ratkaisu

686 On syytä muistuttaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo kumonnut riidanalaisen päätöksen 1 artiklan siltä osin kuin siinä on todettu kantajan osallistuneen Italian markkinoiden jakamisesta tehtyyn sopimukseen (ks. edellä 419 kohta). Komission tästä kilpailusääntöjen rikkomisesta määräämä sakko on arvioitu 252 600 ecuksi.

687 On aiheellista täsmentää, että kantajan ja Ferdofinin välinen sopimus markkinoiden jakamisesta (ks. edellä 434 kohta ja sitä seuraavat kohdat) koski vain Ison-Britannian markkinoita muttei Italian markkinoita. Komission laskelmista poiketen Italian markkinat on siten jätettävä pois sakon laskennassa huomioon otettavista tekijöistä, mikä merkitsee komission käyttämän laskentatavan mukaisesti 1 684 200 ecun alennusta.

688 Edellä 477 kohdassa [3] esitetyistä syistä on lisäksi poistettava Tanskan markkinoiden hintojen vahvistamista koskevasta kilpailusääntöjen rikkomisesta määrätyn sakon laskemisperusteista 1.7.1988 ja 31.12.1988 välinen aika, minkä vuoksi sakkoa on kantajan osalta alennettava komission käyttämän laskentatavan mukaisesti 40 100 eculla.

689 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on myös kumonnut kantajalle määrättyyn sakkoon sen vuoksi, että kantajan menettelyn on väitetty olleen rikkomisen uusimista, tehdyn korotuksen, jonka suuruudeksi komissio oli määrittänyt 8 040 100 ecua (ks. edellä 631 kohta ja sitä seuraavat kohdat) [4].

690 Lisäksi on huomautettava, ettei riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa eikä myöskään sen 314 perustelukappaleessa olevassa ensimmäisessä taulukossa, jossa luetellaan eri sopimukset hintojen vahvistamisesta, todeta kantajan osallistuneen Espanjan markkinahintojen vahvistamisesta tehtyyn sopimukseen. Komission oikeudenkäynnin aikana toimittamista yksityiskohtaisista selvityksistä kuitenkin ilmenee, että kantajalle on määrätty 320 800 ecun suuruinen sakko sellaisesta kilpailusääntöjen rikkomisesta. Komissio viittaa riidanalaisen päätöksen 174 ja 276 perustelukappaleeseen ja katsoo, että nämä seikat ovat ilmeisesti erehdyksessä jääneet puuttumaan riidanalaisen päätöksen 314 perustelukappaleesta ja 1 artiklasta.

691 Koska riidanalaisen päätöksen päätösosassa ei todeta kantajan osallistuneen kyseiseen kilpailusääntöjen rikkomiseen, sitä ei ole otettava huomioon sakkoa

3 — Ks. asia Thyssen v. komissio (T-141/94, Kok. 1999, s. II-347), tuomion 451 kohta.

4 — Ks. asia Thyssen v. komissio (T-141/94, Kok. 1999, s. II-347), tuomion 614 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

laskettaessa. Sakkoa on siten alennettava komission käyttämän laskentatavan mukaisesti 320 800 eculla.

692 Edellä esitetyistä syistä (652 kohta ja sitä seuraavat kohdat)[5] ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo lopuksi, että hintojen vahvistamista koskevista sopimuksista ja yhdenmukaistetuista menettelytavoista määrätyn sakon kokonaismäärää on alennettava 15 prosentilla, koska komissio on jossain määrin yliarvioinut todettujen kilpailusääntöjen rikkomisten kilpailunvastaisia vaikutuksia. Ottaen huomioon jo mainitut vähennykset Espanjan ja Tanskan markkinoita koskevien hintasopimusten osalta tämän vähennyksen määrä on komission käyttämän laskentatavan mukaan 1 669 200 ecua.

693 Komission laskentatapaa noudattaen kantajalle määrättyä sakkoa olisi siten alennettava 12 007 000 eculla.

694 Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistaa sakon määrän täyttä harkintavaltaansa käyttäen, kyseessä ei ole täsmällinen aritmeettinen laskutoimitus. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei myöskään ole sidottu komission laskutoimituksiin, vaan sen on suoritettava oma arviointinsa ottaen huomioon kaikki asiaan liittyvät seikat.

695 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komission sakkojen tason vahvistamisessa noudattamat yleiset lähtökohdat (ks. edellä)[6] ovat asiassa ilmenneiden seikkojen perusteella asianmukaiset. Perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti kiellettyä hintojen vahvistamista ja markkinoiden jakamista on nimittäin pidettävä erityisen vakavina kilpailusääntöjen rikkomisina, koska ne vaikuttavat suoraan kyseisillä markkinoilla vallitsevan kilpailun olennaisiin parametreihin. Myös luottamuksellisten tietojen vaihtojärjestelmillä, joihin kantajan on katsottu osallistuneen, on ollut markkinoiden jakamiseen vakiintuneen kaupankäynnin mukaisesti rinnastettava tarkoitus. Kaikki nämä sakkoa vahvistettaessa huomioon otetut rikkomiset on tehty kriisimääräysten voimassaolon päätyttyä ja yritysten saatua aikaisemmin asian-

5 — Ks. asia Thyssen v. komissio (T-141/94, Kok. 1999, s. II-347), tuomion 640 kohta ja sitä seuraavat kohdat.
6 — Ks. asia Thyssen v. komissio (T-141/94, Kok. 1999, s. II-347), tuomion 577 kohta.

mukaiset varoitukset. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, kysymyksessä olevien sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen yleinen tarkoitus on ollut estää tai vääristää nimenomaan paluuta tavanomaiseen kilpailuun, joka oli olennaista kriisimääräysten voimassaolon päättymiselle. Yritykset ovat lisäksi olleet tietoisia menettelynsä laittomuudesta ja tietoisesti salanneet sen komissiolta.

696 Ottaen huomioon kaikki edellä esitetyt seikat ja sen, että tietyistä euron käyttöön ottamiseen liittyvistä säännöksistä 17 päivänä kesäkuuta 1997 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1103/97 (EYVL L 162, s. 1) on tullut voimaan 1.1.1999, sakon määrä on vahvistettava 20 000 000 euroksi.

Toissijainen vaatimus sakon palauttamisesta viivästyskorkoineen

697 Sen johdosta, että kantaja on vaatinut sakon palauttamista viivästyskorkoineen, jos sakko kumotaan tai sitä alennetaan, on riittävää todeta, että perustamissopimuksen 34 artiklan mukaisesti komission asiana on ryhtyä tämän tuomion täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

[— —]

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Eurooppalaisten teräspalkintuottajien välisiä sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja koskevan, EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan soveltamisesta 16 päivänä helmikuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/215/EHTY 1 artikla kumotaan siltä osin kuin siinä on katsottu kantajan osallistuneen kolmen kuukauden ajan Italian markkinoiden jakamisesta tehtyyn sopimukseen.**

2) **Päätöksen 94/215/EHTY 4 artiklassa kantajalle määrätyn sakon määrä vahvistetaan 20 000 000 euroksi.**

3) **Kanne hylätään muilta osin.**

4) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan puolet vastaajan oikeudenkäyntikuluista. Vastaaja vastaa puolesta omia oikeudenkäyntikulujaan.**

Bellamy Potocki Pirrung

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä maaliskuuta 1999.

H. Jung

kirjaaja

C. W. Bellamy

laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja